

V následující práci se pokusím představit některé aspekty právního institutu státní rozpočet v jeho evropském kontextu, přesněji český státní rozpočet ve srovnání s centrálním rozpočtem v Lucembursku a s rozpočtem Evropské unie, resp. Evropských společenství (dále jen „Společenství“). Zaměřím se na zásady, podle nichž by měly být jednotlivé rozpočty sestavovány, projednávány a schvalovány či plněny, které však nejsou vždy v zákonných normách, obecně upravujících rozpočty, explicitně uváděny.

Nejprve zmíním teoretické zázemí a některé zásadní vývojové momenty samotného rozpočtu, včetně dimenze politické, která je v dané oblasti silně zastoupena. Stěžejní kapitola se zabývá rozpočtovými zásadami, které jsou společně srovnávaným právním systémům a jsou uznávány, i když ne vždy bezvýhradně dodržovány, jak v České republice, tak v Lucembursku. Pokud jde o Evropskou unii, je situace poněkud odlišná vzhledem k povaze Společenství, kde zůstávají zachovány rozpočty jednotlivých členských států, zatímco rozpočet Společenství je specifický, de facto jde o příspěvky jednotlivých členských států, které se však odvíjí od jejich ekonomické situace. Z evropských rozpočtových zásad je možno čerpat inspiraci pro vývoj rozpočtových zásad národních, které jsou často rigidní a nepřizpůsobují se novým trendům; na rozdíl od nich rozpočet Společenství vznikl nedávno a obsahuje tak řadu nových prvků.

Samostatnou kapitolu jsem věnovala procesu přijímání rozpočtu, jelikož jde o otázku, která si zaslouží být vyňata z analýzy jednotlivých zásad a být popsána v toku jednotlivých kroků, jež vedou ke konečnému přijetí rozpočtu. Také vnější nezávislá kontrola rozpočtu je zásadní pro celý institut a tak specifická, že jsem jí věnovala poslední samostatnou kapitolu.

Na závěr jsem stručně zhodnotila vybrané otázky rozpočtového diskurzu a v otázkách de lege ferenda jsem se zabývala možnými inovacemi souvisejícími s analyzovanou problematikou, vycházejícími především z komparace tří právních řádů. V návrzích eventuelních úprav jsem se soustředila na doporučení pro česká rozpočtová pravidla, inspirovaná lucemburskou a evropskou úpravou.

Pokud jde o vědní metody, použila jsem jak metodu analýzy jednotlivých zákonných norem a systémů, tak metodu syntézy při jejich posuzování, metodu dedukce (tzv. metodu "top-down"), např. při hodnocení dopadů některých existujících, či chybějících rozpočtových ustanovení, metodu indukce ("bottom-up"), včetně toho, že jsem uskutečnila neformální konvenční rozhovory i strukturovaný otevřený rozhovor. Především jsem ale využila metody srovnávací, a to pro komparaci právních úprav v České republice, v Lucembursku a v Evropské unii. Z hlediska filozofického jsem použila mj. metodu racionální, metodu empirickou, kritickou, ale i spekulativní, např. při úvahách o možných budoucích rozpočtových zásadách.